

Handreiking: Buitenlandse nier-donoren

Versie juni 2023

Auteurs:

R.E. Dam (coördinator donatie bij leven, LUMC) in samenwerking met

- Netwerk overleg maatschappelijk werk nier donatie en transplantatie en is een onderdeel van de Vereniging Maatschappelijk Werk Nefrologie (VMWN)
- Werkgroep Nierdonatie bij leven, onderdeel LONT

De richtlijn bevat aanbevelingen van algemene aard. Het is mogelijk dat in een individueel geval deze aanbevelingen niet van toepassing zijn. Het is de verantwoordelijkheid van de behandelend arts te beoordelen of de richtlijn in de praktijk toepasbaar is. Er kunnen zich feiten of omstandigheden voordoen waardoor, in het belang van een goede zorg voor de patiënt, van een richtlijn moet worden afgeweken. De richtlijn is in eerste instantie als concept becommentarieerd en geaccordeerd door het LONT en de NVN. De definitieve richtlijn is uiteindelijk tot stand gekomen na eventuele aanpassing n.a.v. het binnengekomen commentaar.

Colofon

HANDREIKING: BUITENLANDSE NIERDONOREN © 2023 Landelijk Overleg Niertransplantatie (LONT) van de Nederlandse Transplantatie Vereniging (NTV)

Email: secretariaat@transplantatievereniging.nl

Inhoudsopgave

1. Handreiking: Buitenlandse nier-donoren	p 3
2. Voorbeeld Stappenplan m.b.t. donor die in het buitenland woont (buiten de Europese Unie/Schengengebied)	p 4
2.1 Aanmelding	p 4
2.2 Start procedure	p 4
2.3 Komst naar Nederland	p 4
2.4 Regelen visum	p 4
2.5 Welke vergoedingen zijn er voor de gemaakte kosten?	P 5
2.6 Tenslote	p 5
3. Literatuur	p 6

1. Handreiking: Buitenlandse nier-donoren

In de huidige Nederlandse rapporten/richtlijnen over de procedure Nierdonatie bij Leven wordt geen specifieke aandacht besteed aan donoren die in het buitenland wonen.

Ook Literatuuronderzoek laat zien dat er nog heel weinig geschreven is over de praktijk en richtlijnen voor donoren die in het buitenland wonen.

De groep buitenlandse donoren is een kleine groep (1-3%) van het totale aantal levende nier-donoren. Niertransplantatie waarbij een niet ingezetene van Nederland betrokken is, geeft specifieke aandachtspunten en vraagt om een landelijke basis handreiking. Buitengewone aandacht moet worden besteed om ervoor te zorgen, dat donoren uit het buitenland vrij en altruïstisch gemotiveerd zijn.

Voor de medische screening zijn criteria opgesteld waaraan een donor moet voldoen.

Psychosociale screening is ook goed geregeld in Nederland en heeft ook duidelijke criteria. Dit is voor buitenlandse donoren niet anders. Echter kunnen communicatie en regelingen in het land van herkomst complicerende factoren zijn.

Bovendien, wanneer bekend is dat de zorg na donatie niet beschikbaar is voor de donor zou het ethisch en medisch niet toelaatbaar zijn en niet in overeenstemming met het Nederlandse beleid om een niertransplantatie uit te voeren met de desbetreffende donor.

We moeten alleen organen accepteren van donoren uit landen waar men toegang heeft tot reguliere zorg, waar de nazorg is gegarandeerd en follow up verkregen kan worden.

Terughoudend beleid is geboden wanneer bij terug keer van de donor de toegang tot vervolgzorg ontoereikend is.

Er zal per donor maatwerk geleverd moeten worden maar het naleven van aanvullende screeningsmaatregelen zoals hieronder uiteengezet wordt, zal transplantatiecentra helpen bij het identificeren van die donoren voor wie aanvullende bescherming of zelfs volledige uitsluiting passend is.

Voorafgaand heeft ontvanger een afspraak met maatschappelijk werk van het transplantatiecentrum, waarbij de volgende onderwerpen worden besproken:

Voordat de procedure opgestart wordt is het belangrijk dat

- 1 de gemaakte kosten (o.a. reiskosten en verblijfkosten) in eerste instantie voorgeschoten kunnen worden door ontvanger of donor.
- 2 het verblijf in Nederland voor de donor gegarandeerd is door de ontvanger.

Donoren uit een van de Schengenlanden of EU land (geen visum nodig) kunnen zonder problemen overkomen naar NL voor screening, OK en nazorg. In eigen land kunnen eventueel medische vooronderzoeken plaatsvinden.

*Komt de donor **niet** uit het Schengengebied of EU land (visum plicht) dan is het mogelijk dat hij/zij moet kunnen aantonen 1^e, 2^e of 3^e graads bloedverwant te zijn, dan wel gehuwd of geregistreerde partners te zijn.*

2. Voorbeeld Stappenplan m.b.t. donor die in het buitenland woont (buiten de Europese Unie/Schengengebied)

2.1 Aanmelding

Het traject begint met de aanmelding van de donor. Dit gebeurt via de website, mail of per telefoon bij voorkeur door de donor zelf, maar als dat niet lukt, dan via de ontvanger in NL. De aanmelding komt meestal binnen bij de coördinatoren levende nierdonatie.

Advies is om middels (video of telefonisch) consult een eerste contact te hebben met de donor met een reguliere tolk.

2.2 Start procedure

De donor doet dan vervolgens enkele onderzoeken in het land van herkomst (zal per academisch ziekenhuis verschillend zijn) . Als de resultaten goed zijn, kan er gekeken worden naar het vervolg.

Gekeken wordt of de (jaarlijkse) nacontrole bij een arts gegarandeerd kan worden. Dit zal vooral bij een donor buiten het schengengebied / EU-land lastig te beoordelen zijn en dan zal het transplantatie team per individu een afweging moeten maken.

2.3 Komst naar Nederland

MMW krijgt van coördinatoren te horen dat de donor naar Nederland kan komen. In overleg met het donorteam wordt dan een planning gemaakt.

2.4 Regelen visum

Er dient een visum kort verblijf (maximaal 3 maanden) te worden aangevraagd. In de praktijk is het veelal mogelijk de gehele procedure binnen 3 maanden afgerond te hebben, inclusief het herstel en terugkeer naar land van herkomst van de donor. Indien nodig kan een verlenging van het visum aangevraagd worden. Het is mogelijk dat het opwerken en de donoroperatie in twee fasen verloopt en dat de donor 2 x naar Nederland komt.

De donor dient het visum aan te vragen bij Nederlandse ambassade of het Nederlandse consulaat in het land van herkomst (soms moeten ze daarvoor naar een ander land reizen). Referent in Nederland (meestal de ontvanger) kan al wel het voorbereidende werk doen.

Op de website van het IND kan per land gekeken worden welke documenten nodig zijn <https://ind.nl/kort-verblijf/Paginas/vakantie-en-familiebezoek.aspx>

Door het invullen van de nationaliteit van de donor en het doel van het verblijf (vakantie en familiebezoek) komt de donor vanzelf bij het juiste aanvraagformulier.

MMW schrijft een uitnodigingsbrief voor de donor. Dit is een schriftelijke verklaring, waarin een vertegenwoordiger van het UMC het reisdoel voor de visumaanvraag onderbouwt. Belangrijk is dat de naam en geboortedatum in de uitnodigingsbrief exact gelijk zijn aan die in het paspoort van de donor.

Voor medisch kosten moet door de ontvanger in Nederland, vóóraf, een aparte verzekering worden afgesloten voor de donor (visitor verzekering).

Contactpersoon IND: is bekend bij maatschappelijk werk in elk academisch ziekenhuis.

2.5 Welke vergoedingen zijn er voor de gemaakte kosten?

- Belangrijk is te vermelden dat de donor de reis- en verblijfskosten (9 euro voor eten/drinken /dag) eerst zelf moet voorschieten.
- Het is belangrijk dat de donor alle rekeningen of betalingsbewijzen van zijn (extra) uitgaven goed bewaart en meeneemt naar Nederland. Zonder rekening kan er niet gedeclareerd worden.
- Alle onderzoekskosten (ook in het buitenland) en reiskosten dienen gedeclareerd te worden bij de zorgverzekering van de ontvanger ..
- De meeste overige kosten kunnen bij de NTS gedeclareerd worden.
- Heeft de donor inkomsten verlies dan zal er een schriftelijk bewijs van dienstverband en loonstrookje overhandigd moeten worden wil er een verzoek gedaan kunnen worden bij de NTS voor compensatie.
- Alle vergoedingen worden in behandeling genomen pas NA de nierdonatie.

2.6 Tenslotte

- MMW kan ondersteuning bieden in de procedure. De donor en ontvanger zijn echter zelf verantwoordelijk voor het aanvragen van het visum en het regelen van de benodigde documenten.
- Bij aankomst in Nederland dient de donor zich binnen 72 uur te melden bij de vreemdelingenpolitie.
- Bovenstaande procedure m.b.t. de buitenlandse donor (buiten de EU) is uitdrukkelijk beschreven vanuit de aanvraag voor een visum kort verblijf.

Voorbeeld onderzoeken die eventueel in het eigen land gedaan kan worden (zal per Academisch ziekenhuis verschillend zijn) :

- Blood group
- Serum creatinine
- Fasting serum glucose, HbA1c, ASAT, ALAT, bilirubin, gamma-GT
- Serum haemoglobin, counts of leukocytes and thrombocytes
- Serological tests on Epstein Barr virus, Hepatitis B, Hepatitis C, HIV , CMV, (TBC)
- Urine culture
- Protein excretion of the urine portion
- Creatinine clearance
- Blood pressure
- Body weight/ Length

Bij goedkeuring van onderzoeken: visum regelen en oproep om naar NL te komen.

Als donor overkomt, zal binnen 3 maanden donor volgens Nederlandse norm worden gescreend en bij akkoord doneren. Er zal nazorg plaatsvinden zoals do en donor zal medische uitslagen en brieven en beeldvorming persoonlijk mee krijgen als hij/zij teruggaat naar land van herkomst.

Literatuur

1. International Travel for Living Donor Kidney Donation: A Proposal for Focused Screening of Vulnerable Groups
(https://journals.lww.com/transplantjournal/fulltext/2019/12000/international_travel_for_living_donor_kidney.21.aspx)
2. Living Kidney Donors from Outside Canada
(<https://transplantambassadors.ca/docs/LKD-OutsideCan.pdf>)
3. Kidney Donation from Abroad
(<http://www.beaumont.ie/index.jsp?p=548&n=658>)
4. Non-Resident Allochthonous Living Kidney Donors
(https://journals.lww.com/transplantjournal/fulltext/2004/07271/non_resident_allochthonous_living_kidney_donors.1375.aspx)
5. Samenvatting van aanbevelingen in de Britse richtlijn "Living Donor Kidney Transplantation"
(www.transplantatievereniging.nl)
6. Handreiking Altruïstische donatie (www.transplantatievereniging.nl)
7. Richtlijnen Follow-up Nierdonoren (moet nog definitief worden geaccordeerd door het LONT)
8. The landscape of international living kidney donation in the United States
(<https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1111/ajt.15256>)
9. Evaluation and care of international living kidney donor candidates: Strategies for addressing common considerations and challenges (<https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1111/ctr.13792>)